

Sygn. akt I Ns 855/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2021 r.

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Grudzień

Protokolant: protokolant sądowy Michał Nita

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2021 r. w Lublinie

na rozprawie

sprawy z wniosku A. S. (1)

z udziałem B. S. (1), M. S. (1), T. S. (1), J. S. (1), H. B., E. K., M. O., A. D. (1), D. N., M. R., T. G., M. G., M. T. (1), A. T. (1), A. T. (2), W. S. (1), D. B., G. S., J. P., A. S. (2), B. J., J. J. (1), Z. S. (1), B. T., A. J. i M. S. (2)

o stwierdzenie nabycia spadku po F. S.

postanawia:

I. stwierdzić, że spadek po F. S. synu A. i M. zmarłym dnia 10 listopada 1949 r. w L., mającym ostatnie miejsce zwykłego pobytu w L. na podstawie ustawy nabyli: żona W. S. (2) (córka W. i K.) w 1/4 (jednej czwartej), dzieci: M. S. (3) (syn F. i W.), F. S. (syn F. i W.), T. S. (2) (córka F. i W.), M. S. (4) (córka F. i W.), wnuczka K. T. (córka J. i K.) po 1/8 (jednej ósmej) każde z nich, wnuki: M. S. (1) (syn W. M. i S.) i W. S. (3) (syn W. M. i S.) po 1/16 (jednej szesnastej) każdy z nich;

II. nakazać ściągnąć od wnioskodawczynie A. S. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie kwotę 532,59 zł (pięćset trzydzieści dwa złote pięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem zwrotu wydatków tymczasowo pokrytych z sum budżetowych Skarbu Państwa;

III. stwierdzić, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 855/20

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 5 marca 2015 roku (data prezentaty Biura Podawczego Sądu), A. S. (1), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika (adwokata), wniosła o stwierdzenie, że spadek po zmarłym F. S., na podstawie ustawy nabyli wnukowie M. S. (1) oraz W. S. (3).

W uzasadnieniu złożonego wniosku podano, iż postanowieniem tut. Sądu z dnia 24 listopada 1998 roku, w sprawie II Ns 223/98, A. S. (1) nabyła spadek po swoim ojcu W. S. (3), na podstawie ustawy do 1/2 części. W. S. (3) był synem W. S. (4), który zmarł w obozie niemieckim w D., przed swoim ojcem F. S.. (wniosek k. 2-4; pełnomocnictwo k. 5)

Pismem z dnia 15 września 2015 roku wnioskodawczynie wskazała M. S. (1) oraz B. S. (1), jako spadkobiorców F. S.. (pismo procesowe wnioskodawczynie k. 37-38)

Pismem z dnia 19 października 2015 roku, złożonym na rozprawie w dniu 3 listopada 2015 roku, wnioskodawczyni wskazała A. D. (1), M. z domu D., E. S. M. S. (5), J. S. (2), T. S. (1), J. S. (3), M. T. (2), M. S. (1) oraz B. S. (1), jako spadkobierców F. S.. (pismo procesowe wnioskodawczyni k. 55-56)

Uczestnicy M. S. (1), M. M. (2), T. S. (1), J. S. (1), H. B., E. K., W. S. (1), B. J., J. J. (1), A. S. (2), A. J. i Z. S. (1) przyłączyli się do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po F. S. na podstawie ustawy. (protokół rozprawy z 3.11.2015 r. k. 64, protokół rozprawy z 6.03.2018 r. k. 21, protokół rozprawy z 4.09.2020 r. k. 365v, protokół rozprawy z 17.06.2021 r. k. 645 protokół z 2.09.2021 roku k. 696v, protokół rozprawy z 14.10.2021 r. k. 739v)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

F. S. zmarł w dniu 10 listopada 1949 roku w L., gdzie ostatnio przed śmiercią zamieszkiwał. W dacie śmierci F. S. był żonaty z W. S. (2) (z domu D.), która zmarła dnia 31 stycznia 1953 r. Zmarły pozostawił po sobie dzieci w osobach: M. S. (3), W. S. (4), F. S., M. S. (4), T. S. (2) oraz J. S. (4). (dowód: odpisy aktu zgonu k. 13, 57, 62, 211, 153, 387, 640 dołączone akta tut. Sądu II Ns 70/12; zapewnienia spadkowe: M. S. (1) k. 64v, J. S. k. 216v-217, B. J. k. 667v)

M. S. (3) zmarł w dniu 14 maja 1972 roku w W.. W dacie śmierci był żonaty z W. S. (4) (z domu M.). Zmarły pozostawił po sobie dzieci w osobach córek: E. K. i M. P.. M. P. zmarła w dniu 20 sierpnia 2014 roku. Pozostawiła po sobie córkę M. O.. (dowód: odpis aktu zgonu M. S. (3) k. 211; odpis aktu małżeństwa E. K. k. 155; odpis aktu zgonu M. P. k. 139; odpis aktu małżeństwa M. O. k. 156; zapewnienie spadkowe M. S. (1) k. 64v, J. S. k. 216v-217, B. J. k. 667v)

W. S. (4) zmarł w dniu 2 maja 1941 roku. W dacie śmierci był żonaty ze S. S. (1). Zmarły pozostawił po sobie synów w osobach: M. S. (1) i W. S. (3). W. S. (3) zmarł w dniu 10 stycznia 1993 roku. Spadek po nim, na podstawie ustawy nabyły dzieci: A. S. (1) i B. S. (1). (dowód: odpis postanowienia o stwierdzeniu zgonu W. S. k. 57; odpis aktu urodzenia M. S. k. 301; dołączone do sprawy akta tut. Sądu II Ns 2231/98; zapewnienia spadkowe: A. S. k. 64v, J. S. k. 216v-217;)

F. S. zmarł w dniu 23 marca 1955 roku w Z.. W dacie śmierci był żonaty z W. S. (4) (z domu S.). Zmarły pozostawił po sobie dzieci w osobach: A. S. (3), J. S. (1) i H. B.. A. S. (3) zmarła w dniu 16 września 1988 roku. W dacie śmierci była wdową i pozostawiła po sobie córkę T. S. (1). (dowód: odpis aktu zgonu F. S. k. 188; odpis aktu zgonu A. S. (3) k. 138; odpis aktu urodzenia T. S. k. 143; odpis aktu urodzenia J. S. k. 141; odpis aktu małżeństwa H. B. k. 154; zapewnienie spadkowe J. S. k. 216v-217)

J. S. (4) zmarł w dniu 1 czerwca 1935 roku w L.. W dacie śmierci był żonaty z K. S. (z domu K.) i pozostawił po sobie córkę K. T.. K. S. zmarła w dniu 6 września 1978 roku w W., a spadek po niej na podstawie ustawy nabyła córka K. T.. K. T. zmarła w dniu 20 maja 1979 roku w B.. Spadek po niej na podstawie ustawy nabyły jej dzieci: A. T. (2), A. T. (1) i M. T. (1). (dowód: dołączone akta tut. Sądu II Ns 70/12; zapewnienie spadkowe A. S. k. 64v; zapewnienie spadkowe M. S. (1) k. 64v, J. S. k. 216v-217, B. J. k. 667v, T. S. (1) k. 217v)

T. S. (2) zmarła w dniu 21 marca 1963 roku w K.. W dacie śmierci była wdową i pozostawiła po sobie dzieci w osobach: M. S. (5) oraz J. S. (2). M. S. (5) zmarł w dniu 3 lutego 1999 roku w Z. i pozostawił po sobie żonę L. S. (z domu Ż.) oraz dzieci w osobach: W. S. (5) oraz A. S. (2). W. S. (5) zmarł w dniu 14 maja 2019 roku w Z.. W dacie śmierci był żonaty ze S. S. (2) (z domu Z.) i pozostawił po sobie córkę J. P. i syna G. S.. J. S. (2) zmarł w dniu 25 lipca 1993 roku w Z.. W dacie śmierci był żonaty z B. S. (2) (z domu Guzek) i pozostawił po sobie dzieci w osobach: D. N., T. G. i M. G.. (dowód: odpis aktu zgonu T. S. (2) k. 387; odpis aktu zgonu M. S. k. 297; odpis aktu zgonu W. S. k. 457; odpis aktu małżeństwa J. P. k. 522; odpis aktu urodzenia G. S. k. 523; odpis aktu małżeństwa A. S. k. 529; odpis aktu zgonu J. S. k. 386; odpis aktu małżeństwa D. N. k. 208; zapewnienie spadkowe M. S. (1) k. 64v, J. S. k. 216v-217, B. J. k. 667v, E. K. k. 217v, H. B. k. 218)

M. S. (4) zmarła w dniu 19 kwietnia 1963 roku w L.. W dacie śmierci była wdową i pozostawiła po sobie dzieci w osobach: A. S. (4), G. J., H. D. oraz Z. S. (2). A. S. (4) zmarła w dniu 12 września 2007 roku w W., w dacie śmierci była wdową i pozostawiła po sobie syna Z. S. (1) oraz córkę B. T.. G. J. zmarła w dniu 30 listopada 2002 roku i pozostawiła po sobie synów w osobach; B. J., J. J. (1) i A. J.. H. D. zmarła w dniu 13 marca 2000 roku w Z., w dacie śmierci była

wdową i pozostawiła po sobie dzieci w osobach: M. R. i A. D.. A. D. (2) zmarł w dniu 13 stycznia 2011 roku. W dacie zgonu był kawalerem i zmarł bezpotomnie. Z. S. (2) zmarła w dniu 26 stycznia 2007 roku w L., w dacie śmierci była wdową i pozostawiła po sobie dzieci w osobach córki D. B. i syna W. S. (1). Postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 23 marca 2009 roku w sprawie I Ns 380/09, spadek po Z. S. (2) na podstawie testamentu nabył syn W. S. (1). (dowód: odpis aktu zgonu M. S. (4) k. 640; odpis aktu zgonu A. S. k. 735; odpis aktu urodzenia Z. S. k. 694; odpis aktu małżeństwa B. T. k. 736; odpis aktu zgonu H. D. k. 298; odpis aktu małżeństwa M. R. k. 304; odpis aktu zgonu A. D. k. 299; odpis aktu urodzenia A. J. k. 687; dołączone do niniejszej sprawy akta tut. Sądu I Ns 380/09; zapewnienia spadkowe: M. S. (1) k. 64v, J. S. k. 216v-217, B. J. k. 667v, W. S. (1) k. 365v)

Zmarły w dniu 22 sierpnia 1949 r. sporządził testament w formie aktu notarialnego przed notariuszem W. S. (6) prowadzącym Kancelarię Notarialną w L., w którym dokonał zapisu udziału 14/168 z posiadanego przez niego udziału 81/168 w nieruchomości położonej w L. przy ul. (...). W powyższym testamencie spadkodawca nikogo nie powołał do spadku w całości lub części. (kopia testamentu k. 72-76, odpis testamentu załączony do dołączonej do akt sprawy II Ns 208/18 tut. Sądu)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych powyżej dowodów, tj. odpisu skróconego aktu zgonu spadkodawcy, odpisów skróconych aktów urodzenia, aktów małżeństwa oraz zapewnień spadkowych złożonych przez uczestników M. S. (1) (k. 64v), J. S. (k. 216v-217), E. K. (k. 217), T. S. (1) (k. 217v), H. B. (k. 218), W. S. (1) (k. 365v), B. J. (k. 667v). Zapewnienia złożone przez uczestników zasługiwały na obdarzenie wiarą i znalazły potwierdzenie w dokumentach urzędowych w postaci odpisów aktów stanu cywilnego.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek o stwierdzenie praw do spadku zasługiwał na uwzględnienie.

Na wstępie należało ocenić i uzasadnić interes prawny, na jaki powołała się wnioskodawczyni A. S. (1) występując do Sądu z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym F. S..

Pojęcie interesu prawnego było przedmiotem szeregu wypowiedzi doktryny i orzecznictwa, które jednoznacznie opowiadają się za szerokim rozumieniem interesu prawnego w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku. Do kręgu podmiotów mających interes w stwierdzeniu nabycia spadku, a zatem legitymowanych czynnie do wystąpienia ze stosownym wnioskiem, należą przede wszystkim spadkobiercy, a także spadkobiercy osób powołanych do spadku, zmarłych przed stwierdzeniem nabycia spadku. Zainteresowanymi są także osoby, które nabywają spadek według ogólnych reguł dziedziczenia ustawowego po odrzuceniu spadku przez spadkobiercę ustawowego dziedziczącego w pierwszej kolejności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 grudnia 1992 r., II CRN 135/92, LexPolonica nr 315495, Legalis nr 27907). Ponadto interes mają wierzyciele spadkodawcy, uprawnieni do zachowku, zapisobiercy, a także wierzyciele spadkobiercy (E. Skowrońska-Bocian, Komentarz do kodeksu cywilnego, Księga IV. Spadki, LexisNexis, 2011).

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku może złożyć osoba mająca w tym interes, tj. interes w uzyskaniu stwierdzenia (art. 1025 § 1 k.c.). Krąg osób uprawnionych do wszczęcia postępowania ustawa zakreśla szeroko. Osobą taką będzie każdy, kto ma interes w powstaniu skutków prawnych związanych z wydaniem postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po określonym spadkodawcy przez osoby wymienione w orzeczeniu sądu. Termin „interes” należy interpretować stosunkowo szeroko, nie zawsze musi to być interes prawny, chodzi o jakikolwiek interes, o charakterze osobistym czy majątkowym. Zainteresowanie wynikiem sprawy o stwierdzenie nabycia spadku nie musi być bezpośrednie, a orzecznictwo ujmuje szeroko krąg podmiotów mających interes prawny w doprowadzeniu do stwierdzenia nabycia spadku. W postanowieniu z dnia 12 stycznia 1983 roku, sygn. akt III CRN 218/82 (OSNC 1983, nr 8, poz. 124, Legalis nr 23424) Sąd Najwyższy wskazał, że w rozumieniu art. 1025 § 1 k.c. oraz art. 669-679 k.p.c. zainteresowanymi w zgłoszeniu żądania stwierdzenia nabycia spadku zarówno w podstawowym trybie przewidzianym w art. 669-677 k.p.c., jak i w trybie szczególnym przewidzianym w art. 679 k.p.c. są nie tylko spadkobiercy lub ich następcy prawni, lecz także wszystkie inne osoby mające interes prawny w prawidłowym wykazaniu następstwa po spadkodawcy, z czym wiążą się doniosłe skutki prawne, w szczególności przewidziane w art. 1025 § 2, art. 1027 i 1028

k.c. Jak wynika z poczynionych ustaleń wnioskodawczyni jest następcą prawnym jednego ze spadkobierców F. S. – wnuka W. S. (3), który zmarł. W związku z powyższym jest ona zainteresowaną w sprawie, w świetle art. 510 § 1 k.p.c.

F. S. zmarł w dniu 10 listopada 1949 roku, a więc w dacie, w której jeszcze nie obowiązywały przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku - Kodeks cywilny, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 1965 r. Kwestie spadkowe regulował wówczas dekret z dnia 8 października 1946 roku – Prawo spadkowe (Dz. U. 1946 nr 60 poz. 328 ze zm.). Wprawdzie dekret z dnia 8 października 1946 roku został uchylony art. III ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 94 ze zm.). Tym niemniej jednak, zgodnie z art. LI tej ustawy - do spraw spadkowych stosuje się prawo obowiązujące w chwili śmierci spadkodawcy. Wobec powyższego, w niniejszej sprawie będą miały zastosowanie przepisy dekretu z dnia 8 października 1946 roku – Prawo spadkowe (Dz. U. Nr 60, poz. 328).

Z chwilą śmierci spadkodawcy następuje otwarcie spadku (art. 3 § 1 dekretu Prawo Spadkowe). Spadek otwiera się w miejscu ostatniego zamieszkania spadkodawcy (art. 3 § 2 dekretu Prawo Spadkowe). Spadkobiercą może być tylko ten, kto żyje w chwili otwarcia spadku (art. 5 § 1 dekretu Prawo spadkowe). Dziedziczenie może być ustawowe albo testamentowe (art. 15 § 1 dekretu Prawo spadkowe). Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku zachodzi wówczas, gdy spadkodawca nie zostawił testamentu, w którym ustanowił spadkobiercę, albo gdy wszyscy spadkobiercy, powołani do spadku w testamencie, nie chcą lub nie mogą być spadkobiercami (art. 15 § 2 dekretu Prawo spadkowe). Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkodawca pozostawił testament, oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jeżeli testament zostanie złożony, sąd dokona jego otwarcia i ogłoszenia (art. 670 k.p.c.). W przedmiotowej sprawie celem ustalenia, kto jest spadkobiercą F. S., a także czy pozostawił on testament Sąd odebrał zapewnienie spadkowe od M. S. (1) (k. 64v), J. S. (k. 216v-217), E. K. (k. 217) oraz H. B. (k. 218). Z dokonanych ustaleń wynika, iż spadkodawca w dniu 22 sierpnia 1949 r. sporządził testament w formie aktu notarialnego przed notariuszem W. S. (6) prowadzącym Kancelarię Notarialną w L., w którym dokonał zapisu udziału 14/168 z posiadanego przez niego udziału 81/168 w nieruchomości położonej w L. przy ul. (...). W testamencie tym spadkodawca nie powołał jednakże spadkobiercy do całości lub części spadku ograniczając swoje rozrządzenia wyłącznie do zapisu testamentowego. W związku z powyższym do dziedziczenia całości spadku po F. S. dochodzi na podstawie ustawy.

Ustalając krąg osób uprawnionych do dziedziczenia na podstawie ustawy Sąd opierał się na zapewnieniach spadkowych złożonych przez uczestników oraz dokumentach urzędowych w postaci aktów stanu cywilnego i orzeczeń sądów. Dokumenty te nie były w żaden sposób kwestionowane, a zważywszy na treść art. 244 § 1 k.p.c. stanowią one dowód tego, co zostało w nich urzędowo poświadczane.

Mając na względzie, iż zapewnienia złożone przez uczestników nie było wystarczające, Sąd postanowieniem z dnia 19 lipca 2019 roku zdecydował o opublikowaniu ogłoszeń o toczącym się postępowaniu w sprawie i wezwał spadkobierców poprzez ogłoszenie w piśmie poczytnym na całym obszarze Państwa (art. 672 k.c., art. 673 k.c., art. 674 k.c.) (vide: postanowienie k. 396). Tym niemniej jednak po upływie 6 miesięcznego terminu od daty wywieszenia ogłoszenia nikt nie zgłosił się do udziału w sprawie (art. 675 k.c.). Ostatecznie, Sąd ustalił krąg spadkobierców zmarłego F. S., a opisany szczegółowo powyżej.

Wobec braku informacji, aby spadkodawca pozostawił testament, dziedziczenie po nim zachodzi w trybie ustawowym, tj. na podstawie przepisów przytoczonego dekretu z dnia 8 października 1946 roku – Prawo spadkowe. Zgodnie z art. 16 w zw. z art. 17 dekretu w pierwsze kolejności do spadku z ustawy są powołane dzieci spadkodawcy, które dziedziczą spadek w częściach równych. W przypadku zaś, gdyby dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku przepadający mu udział w spadku podlega dziedziczeniu przez jego zstępnych (art. 17 § 2 dekretu). W zbiegu z ze zstępny spadkodawcy spadek jest ponadto dziedziczony przez małżonka spadkodawcy w jednej czwartej, stosownie do art. 22 dekretu.

Z uwagi na to, że w chwili otwarcia spadku spadkodawca pozostawił żonę W. S. (2), dziedziczy ona spadek na udziale wynoszącym 1/4. Pozostały udział wynoszący 3/4 podlega dziedziczeniu przez zstępnych spadkodawcy. Jak wynika z

poczynionych wyżej ustaleń spadkodawca pozostawił sześcioro dzieci, z których czworo: M. S. (3), F. S., T. S. (2), M. S. (4) dożyło otwarcia spadku. Każdemu z nich przypada zatem udział w spadku po 1/8. Pozostałe dzieci spadkodawcy: W. S. (4) i J. S. (4) zmarły przed spadkodawcą. J. S. (4) pozostawił po sobie jedyne dziecko w osobie K. T., która zmarła po spadkodawcy. Dziedziczy ona zatem w całości udział w spadku przypadający jej ojcu wynoszący 1/8. Z kolei W. S. (4) pozostawił po sobie dwóch synów W. S. (3) i M. S. (1). Dziedziczą oni w równych częściach udział w spadku, który przypadałby ich ojcu wynoszący 1/8, co odpowiada 1/16 na rzecz każdego z nich.

Dlatego też Sąd rozstrzygnął jak w punkcie I postanowienia.

W przedmiotowej sprawie z sum budżetowych Skarbu Państwa poniesione zostały wydatki z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, w kwocie 532,59 zł stanowiące koszty dokonania ogłoszenia o toczącym się postępowaniu i wezwaniu spadkobierców. Z uwagi na to, że wniosek o dokonanie ogłoszenia złożyła wnioskodawczyni (k.82), Sąd mając na względzie art. 83 § 2 w zw. z art. 113 ustawy o kosztach sądowych oraz art. 520 § 1 k.p.c. nakazał ściągnąć od wnioskodawczyni (pkt II postanowienia).

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania uzasadnione jest treścią art. 520 § 1 k.p.c., bowiem w niniejszej sprawie brak podstaw do odstąpienia od wyrażonej w nim zasady, zgodnie z którą każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Z przepisu tego wynika, iż w postępowaniu nieprocesowym w zasadzie nie ma podstaw do domagania się przez uczestnika, który poniósł określone koszty, zwrotu ich od pozostałych uczestników. Oznacza to, iż każdego z uczestników obciążają koszty tej czynności, którą sam dokonał i czynności, którą przeprowadził Sąd, ale w jego interesie (tak: Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 22 marca 2012 roku, sygn. akt V CZ 155/11, LEX nr 1164757, Legalis nr 966515, z dnia 19 listopada 2010 roku, sygn. akt III CZ 47/10, LEX Nr 970082, Legalis nr 407523 oraz z dnia 26 stycznia 2011 roku, sygn. akt IV CZ 101/10, LEX nr 898272, Legalis nr 417522).

Z tych wszystkich względów oraz na podstawie powołanych wyżej przepisów, Sąd Rejonowy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.